

Лемеха Р. И.

Объективная сторона состава преступления «ненадлежащее выполнение профессиональных обязанностей медицинским работником»

Исследуются проблемные вопросы объективной стороны преступления «ненадлежащее выполнение профессиональных обязанностей медицинским работником». Определены содержание и объем понятий «неисполнение» и «ненадлежащее исполнение профессиональных обязанностей медицинским работником». Освещена проблема врачебной ошибки в практической деятельности медицинских работников. Произведено разграничение понятий врачебной ошибки и небрежности медицинского работника, выделены основные признаки врачебной ошибки. Обоснованы отображенные в судебных решениях правовые позиции в аспекте разграничения понятий неисполнения или ненадлежащего исполнения профессиональных обязанностей медицинским работником и врачебной ошибки.

Рассмотрены отдельные вопросы разграничения врачебной ошибки и преступной небрежности. Определены общественно опасные последствия, составляющие объем оценочного признака «тяжкие последствия» в составе преступления, предусмотренного ст. 140 Уголовного кодекса Украины.

Установлено, что объективная уголовно-правовая оценка противоправных действий медицинских работников осложняется спецификой профессиональной медицинской деятельности, основной смысл которой заключается в предоставлении надлежащей лечебной и профилактической помощи. Поэтому перед органами досудебного расследования и суда стоит задача оценить действия медицинского работника, используя специальные знания экспертов и удаленную медицинскую документацию, которая позволяет сравнить тактику проведения лечебно-профилактических мер медицинским работником с теми действиями, которые необходимо было бы предпринять в соответствующей ситуации в соответствии с требованиями нормативных медицинских документов.

Ключевые слова: преступление, объективная сторона состава преступления, преступная небрежность, врачебная ошибка, тяжкие последствия.

Lemekha R. I.

Objective Side of the Crime «Improper Fulfillment of Professional Duties by a Medical Professional»

The problematic issues of the objective side of the crime of improper performance of professional duties by a medical worker were investigated. The problem of medical error in the practical activity of medical workers was studied. Separate questions of differentiation of a medical error from a criminal negligence are considered. The article examines what socially dangerous consequences can be the volume of the evaluation sign "grave consequences" in the crime of Article 140 of the Criminal Code of Ukraine. It was established that an objective criminal legal assessment of illegal actions of medical workers is complicated by the specifics of professional medical activity, the main purpose of which is to provide appropriate medical and preventive care. Therefore, the bodies of pre-trial investigation and the court are obliged to assess the actions of the medical professional, using the specialized knowledge of experts and remote medical documentation that allows one compare the tactics of conducting medical preventive measures by the medical professional with the actions that would have to be taken in the appropriate situation in accordance with the requirements normative medical documents.

Key words: crime, life and health protection, criminal negligence, medical error, grave consequences.

Література

1. Айвазян Д. В. Медицинский адвокат [Електронний ресурс] / Д. В. Айвазян. – Режим доступу : www.adv1.ru (*Ayvazyan D. V. Meditsinskiy advokat [Elektronnyy resurs] / D. V. Ayvazyan. – Rezhym dostupu : www.adv1.ru*).

2. Алієва О. М. Злочини у сфері медичної діяльності / О. М. Алієва // Юрист України. – 2014. – № 2 (34). – С. 112–116 (*Aliyeva O.M. Zlochyny u sferi medychnoyi diyalnosti / O.M. Aliyeva // Yuryst Ukrainy. – 2014. – № 2 (34). – S. 112–116*).

3. Балабко В. В. Відмежування лікарської помилки від злочинної необережності: окремі аспекти / В. В. Балабко // Право і суспільство. – 2010. – № 6. – С. 192–196 (*Balabko V. V. Vidmezuvania likarskoyi pomylky vid zlochynnoyi neoberezhnosti: okremi aspekty / V. V. Balabko // Pravo i suspilstvo. – 2010. – № 6. – S. 192–196*).

4. Білецька Г. А. Причини виникнення лікарських помилок в медичній практиці на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Г. А. Білецька // Теорія і практика правознавства. – 2015. – Вип. 1 (7). – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2015_1_32 (*Biletska H. A. Prychyny vynyknennia likarskykh pomylok v medychniy praktytsi na suchasnomu etapi [Elektronnyy resurs] / H. A. Biletska // Teoriya i praktyka pravoznavstva. – 2015. – Vyp. 1 (7). – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2015_1_32*).

5. Вирок Білгород-Дністровського міськрайонного суду Одеської області від 22 лютого 2016 р. Справа № 1505/11011/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56151257> (*Vyrok Bilhorod-Dnistrovskogo miskrayonnoho sudu Odeskoyi oblasti vid 22 liutoho 2016 r. Sprava №1505/11011/2012 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56151257*).

6. Вирок Горохівського районного суду Волинської області від 23 липня 2014 р. Справа № 155/1016/14-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/39895351> (*Vyrok Horokhivs'koho rayonnoho sudu Volyns'koyi oblasti vid 23 lypnya 2014 r. Sprava № 155/1016/14-k [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://reyestr.court.gov.ua/Review/39895351*).

7. Вирок Драбівського районного суду Черкаської області від 10 червня 2014 р. Справа № 692/677/14-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39119668> (*Vyrok Drabivskogo rayonnoho sudu Cherkaskoyi oblasti vid 10 chervnia 2014 r. Sprava № 692/677/14-k [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39119668*).

8. Вирок Знамянського міськрайонного суду Кіровоградської області від 4 серпня 2014 р. Справа № 389/3413/14-к. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40005334> (*Vyrok Znamyayskogo miskrayonnoho sudu Kirovogradskoyi oblasti vid 4 serpnia 2014 r. Sprava №389/3413/14-k. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40005334*).

9. Вирок Коростенського міськрайонного суду Житомирської області від 1 листопада 2012 р. Справа №1-52/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27734427> (*Vyrok Korostenskogo miskrayonnoho sudu Zhytomerskoyi oblasti vid 1 lystopada 2012 r. Sprava № 1-52/11 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27734427*).

10. Вирок Семенівського районного суду Чернігівської області від 22 липня 2016 р. Провадження № 1-кп/744/19/2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59141011> (*Vyrok Semenivskogo rayonnoho sudu*

Chernihivskoyi oblasti vid 22 lypnia 2016 r. Sprava № 1-кп/744/19/2016 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59141011>).

11. Глушков В. А. Ответственность за преступления в области здравоохранения / В. А. Глушков. – К. : Вища шк., 1987. – 200 с. (*Hlushkov V.A. Otvetstvenost za prestupleniye v oblasti zdravoochraneniya / V. A. Hlushkov. – K. : Vyshcha shk., 1987. – 200 s.*).

12. Демидова Є. Є. Проблеми захисту прав потерпілих від ятрогенних злочинів / Є. Є. Демидова // Юрист України. – 2013. – № 2 (23). – С. 151–157 (*Demidova Ye. Ye. Problemy zakhystu prav poterpilykh vid yatrohennykh zlochyniv / Ye. Ye. Demidova // Yuryst Ukrainy. – 2013. – № 2 (23). – S. 151–157*).

13. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація]. – К. : Концерн Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с. (*Kryminalniy kodeks Ukrainy: naukovo-praktychniy komentar / [Yu. V. Baulin, V. I. Borysov, S. B. Havrysh ta in.; za zah. red. V. V. Stashysa, V. Ya. Tatsiya]. – K. : Kontsern Vydavnychiy Dim «In yure», 2003. 1196 s.*).

14. Лейбович Я. Л. Врачебные ошибки и привлечение врачей к ответственности / Я. Л. Лейбович // Вопросы здравоохранения. – 1928. – № 10. – 24 с. (*Leibovich Ya. L. Vrachebnye oshibki i privliecheniye vrachev k otvetstvenosti / Ya. L. Leibovich // Voprosy zdavochraneniya. – 1928. – № 10. – 24 s.*).

15. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, В. Є. Фесенка] – [2-ге вид., переробл. та доп.]. – К.: Дакор, 2008. – 1428 с. (*Naukovo-Praktychniy komentar do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy / [za zah. red. P. P. Andrushka, V. H. Honcharenka, V. Ye Fesenka] – [2-ge vyd., pererobl. ta dop.]. – K.: Dakor, 2008. – 1428 s.*).

16. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page2> (*Osnovy zakonodavstva v sferi ochorony zdorovya : Zakon Ukrayiny vid 19.11.1992 r. № 2801-XII [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page2*).

17. Попов В. Л. Правовые основы медицинской деятельности / В. Л. Попов. – СПб.: Диан, 1997. – 98 с. (*Popov V. L. Pravovye osnovy meditsinskoj deyatel'nosti / V. L. Popov. – SPb.: Dian, 1997. – 98 s.*).

18. Сергеев Ю. Д. Профессия врача: Юридические основы / Ю. Д. Сергеев. – К. : Вища шк., 1988. – 208 с. (*Serhieyev Yu.D. Profesiya vracha: yuredicheskie osnovy / Yu. D. Serhieyev. – K. : Vyshcha shk., 1988. – 208 s.*).

19. Шайтуро О. П. Способи неналежного виконання професійних обов'язків медичним працівником [Електронний ресурс] / О. П. Шайтуро // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 1060–1062. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12sopomp.pdf> (*Shayturov O. P. Sposoby nenalezhnogo vykonania profesiynych obovyazkiv medychnym pratsivnykom [Elektronnyy resurs] / Shayturov O. P. // Forum prava. – 2012. – № 1. – S. 1060–1062. – Rezhym dostupu: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12sopomp.pdf*).